OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Hallinto- ja ohjausosasto
Aleksi Karvonen

12.10.2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esityksestä (HE 226/2026 vp) valtion kolmanneksi lisätalousarvioksi vuodelle 2026

Oikeusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan vuoden 2026 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä määrärahojen lisäystä noin 35 milj. euroa. Lisäksi esitys sisältää tuloarvioiden muutoksia yhteensä 27 milj. euroa. Oikeusministeriön hallinnonalan määrärahataso huomioiden vuoden 2026 talousarvio, ensimmäinen ja toinen lisätalousarvio sekä käsillä oleva lisätalousarvioesitys on noin 1,3 mrd. euroa.

Arviomäärärahamomenttien tasomuutokset

Arviomäärärahamomenttien 25.01.20 (Erityismenot) ja 25.15.50 (Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset) määrärahoihin ehdotetaan yhteensä 34 milj. euron korotusta. Lisäykset aiheutuvat oikeusapulain mukaisten yksityisten oikeusavustajien korvausten kasvusta ja tuomioistuinten oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvien käännös- ja tulkkauskulujen kasvusta.

Momentti	Tilinpäätös 2025	TA 2026	3LTAE 2026	TA+LTAE 2026
25.01.20	22 045 143	13 943 000	10 000 000	23 943 000
25.15.50	98 563 003	80 410 000	24 000 000	104 410 000

Momenttien käyttöön verrattuna liian alhaista tasoa on jouduttu tarkistamaan kehys-, talousarvio- sekä ylityslupamenettelyissä ja vuodesta 2027 lukien momenttien tasot saadaan vastaamaan paremmin käyttöä (JTS 2027–2030, TAE 2027). Lisäksi momenteilta maksettavien menojen tason alentamiseksi on kartoitettu säästötoimenpiteitä virkatyönä.

Merkittävin osa yleisten tuomioistuinten käännös- ja tulkkaustarpeista aiheutuu rikosasioiden käsittelystä. Vuonna 2025 erityismenot -momentilla käännös- ja tulkkausmenojen osuus oli noin 11 milj. euroa. Menojen kasvu johtuu pääosin tuomioistuinten asiakaskunnan kansainvälistymisestä ja vieraskielisten määrän ja käytettävien kielien määrän laajentumisesta. Lisäksi kansainvälisiä liittymiä sisältäviä asioita käsitellään tuomioistuimissa entistä enemmän, rikollisuus on kansainvälistynyt sekä rajat ylittävä rikollisuus on aiempaa monipuolisempaa. Myös verkkorikollisuuden määrä on huomattavasti lisääntynyt. Poliisin, muiden esitutkintaviranomaisten sekä oikeudenhoidon toimijoiden resurssien lisääminen näkyy toiminnan volyymin kasvuna.

Oikeusapupalkkioiden taustalla on oikeusavun saajan lakiin perustuva oikeus valita avustajansa oikeudenkäyntiasiassa. Yksityisille avustajille maksetut palkkiot ja kulukorvaukset kasvoivat noin 44 prosenttia vuosina 2014–2024. Kasvu johtuu yksityisten avustajien hoitamien rikosasioiden määrän kasvusta, johon ovat viime vuosina vaikuttaneet poliisin tutkimattomien rikosasioiden suuri määrä, hallituskauden aikainen tuomioistuinten ruuhkanpurku sekä puolustajan ja asianomistajan

oikeudenkäyntiavustajan määräysten lisääntyminen. Yksityisten oikeusavustajien palkkiokorvausten kasvua rikosasioissa selittää lisäksi maksatuspäätösten euromäärien kasvu. Yksityisten oikeusavustajien tuntipalkkiota korotettiin 110 eurosta 120 euroon alkuvuodesta 2025.

Tuloarviomuutokset

Tulomomenteista tuomioistuintuloihin (12.25.10) ja ulosottomaksuihin (12.25.20) ehdotetaan tuloarvioiden korotuksia yhteensä 27 milj. euroa perustuen alkuvuoden tulokertymiin. Tuomioistuintuloja on kertynyt tammi-heinäkuussa noin 6 % ja ulosottomaksuja noin 5 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Momenttien tulokertymien arvioidaan jatkuvan loppuvuonna alkuvuoden tapaan.

Tuomioistuintulojen kasvussa näkyy tuomioistuimissa käsiteltävien asiamäärien kasvu.

Momentti	Tilinpäätös 2025	TA 2026	3LTAE2026	TA+LTAE 2026
Tuomioistuintulot	51 027 774	43 670 000	10 000 000	53 670 000
Ulosottomaksut	99 503 314	87 000 000	17 000 000	104 000 000

Muita muutosehdotuksia

Momentille 25.01.22 siirretään 300 000 euroa momentilta 28.70.01 tekoälyhankkeen rahoitukseen. Hankkeessa toteutetaan oikeusministeriön hallinnonalalle tuotantokelpoinen tekoälyavusteinen käännösratkaisu. Ratkaisu toteutetaan palvelumaisena ja vaiheittain käyttöönotettavana kokonaisuutena, jossa tekoälyä hyödynnetään sekä itsenäisenä että ihmistyötä tukevana automaationa.

Muutoin PL 25:n lisätalousarvioesitykseen sisältyvä muutokset ovat budjettiteknisiä

Lisätiedot:
Johtava asiantuntija Aleksi Karvonen, p. 029 515 0433, (etunimi.sukunimi@gov.fi)
Neuvotteleva virkamies Jouni Rutanen, p. 029 515 0234, (etunimi.sukunimi@gov.fi)